

عنوان مقاله:

بررسی آموزه نجات اخروی از دیدگاه امامیه و اشاعره

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهشنامه امامیه، دوره 7، شماره 13 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 21

نویسندگان:

سجاد فضل علی - دانشجوی دکتری مذاهب کلامی، دانشگاه ادیان و مذاهب، قم، ایران

حمید ملک مکان - استادیار مدرسی معارف اسلامی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

نعیمه پورمحمدی - استادیار گروه فلسفه دین، دانشگاه ادیان و مذاهب، قم، ایران

خلاصه مقاله:

رویکرد کلامی امامیه و اشاعره در زمینه آموزه نجات اخروی با توجه به مبانی شان متفاوت است. با این حال، گاه درباره اسباب نجات، دیدگاه واحدی دارند. امامیه، توحید افعالی را فراگیر می دانند و به غرض مندی در آن معتقد شده اند و با التزام به حسن و قبح عقلی اشیا، انسان را در افعالش مختار می دانند. آنها حکمت، عدالت الهی و اختیار را از مبانی شناخت نجات می دانند و آزادی را، مبنای کمال یابی برای انسان شمرده اند؛ اما اشاعره، یگانه عامل موثر در ایجاد اعمال بندگان را قدرت الهی می دانند و انسان را کاسب آن. آنها به حسن و قبح شرعی قائل شده اند و غرض مندی در افعال خدا را رد می کنند و انسان را در انجام دادن افعالش مجبور می دانند. متکلمان امامیه و اشاعره مومنان مخالف مذهب و حتی با شرایطی ادیان دیگر را از نجات یافتگان می دانند. امامیه، اعتقاد به امامت اهل بیت b را از جمله اسباب نجات برمی شمردند و اعطای ثواب به بندگان را، از باب تفضل و استحقاق می دانند. آنها با تمسک به حکمت و عدالت الهی، ثواب و کیفر برای نیکوکاران و بدکاران را بر مبنای عدالت استوار می دانند که بدون پاداش و کیفر اخروی مخدوش می شود؛ اما اشاعره اعطای ثواب به مومنان را صرفاً تفضل خدا می دانند. آنها با نفی رابطه علیت در میان اشیا و تمسک به قاعده عادت الله، تکلیف مالایطاق را مجاز می دانند و معتقدند هر چه خدا انجام دهد عین حکمت و عدالت است، هرچند در نظر عقول عادی انسان ها ظلم به حساب آید.

کلمات کلیدی:

امامیه، اشاعره، نجات، اسباب، آثار و مستضعفان فکری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1272043>

